

Szent József ünnepe

(március 19.)

Róm 4,13.16–18.22

„Az Isten előtti megigazulás”

¹³Az az ígéret ugyanis, hogy Ábrahám és utódai öröklik a világot, nem a törvénnyel, hanem a hitbeli megigazulással kapcsolatban hangzott el. ¹⁶Tehát azért hitből, hogy ugyanakkor kegyelemből is legyen. Így lesz az ígéret minden utód számára biztos, nemcsak azok számára, akik alá vannak vetve a törvénynek, hanem azok számára is, akik Ábrahám hitéből valók. Ő mindnyájunknak atyja ¹⁷Isten előtt, ahogyan az Írás mondja róla: „Sok nép atyjává rendeltelek.” Mert hitt abban, aki életre kelti a halottakat, és létre hívja a nem létezőket. ¹⁸Ő a remény ellenére is reménykedve hitte, hogy sok nép atyja lesz, az ígéret ugyanis így szólt: „Így lesz nemzetséged.” (...) ²²Ez szolgált megigazulására.

Szent József a keresztény hagyomány szerint Dávid házából származott, és Jézusnak nem biológiai, hanem csak nevelőatyja volt. A Római Katolikus, az Ortodox és az Anglikán Egyházban tisztelik szentként. Máté családfájában szerepel (1,16); Lukács elbeszélése szerint a Szent Családot Egyiptomba menekítette (3,23), majd Názáretben, illetve Betlehemben tűnik fel (Lk 2,4; Mt 2,1–14). József, az ács története c. kopt és arab nyelven ránk maradt apokrif irat (V. század) többet árul el teológiai képzettségéről és ácsmesterségéről is. A katolikus hagyományban ez az apokrif irat Jeromoson (347–419) keresztül jutott el, és problémát okozott, amikor Jézus testvéreiről és nővéreiről beszéltek, akik József első házasságából származó gyermekei voltak. A középkorban Szent József kultusza nem jelentős, 1399-től előbb a ferencesek, majd a domonkosok szorgalmazták a tiszteletét. 1479-ben került a római breviáriumba az ünnepe, és 1416-ban a Konstanzi Zsinat kiemelten kezeli a tiszteletét, de nem annyira, mint Máriaét. IX. Piusz pápa 1870-ben szentté avatta, XII. Piusz pedig bevezette a Szent József a munkás ünnepét a május 1-je ellensúlyozására. Szent József számos ország (17) védőszentje, és több mint tíz nagyváros patrónusa. Az Osztrák–Magyar Monarchiában Lipót császár terjesztette el a tiszteletét hálaából a fiú gyermekéért. A tiszteletét a birodalomban a jezsuiták karolták fel. Magyarországon előbb a főrendekben kereszteltek minden katolikus fiút Józsefnek, később a leggyakoribb férfinév lett a két világháború között.

Pál apostol Ábrahámot, az igaz embert ideális hívőnek, és megigazulását hitből történő megigazulásnak tekinti. Ábrahám hite és példája

köti össze a három ábrahámi vallást: a zsidóságot, a kereszténységet és a muszlim vallást. Sajátos egymásnak ellentmondó módon értelmezik a három vallásban az Ábrahám-tól való leszármazást, amely az adott közösség vallási igazolására szolgál. Jézus is mondta, „mielőtt Ábrahám lett, én vagyok”. Az Istenben bízó ember legigazibb példáját Ábrahám után, de tőle is hitelesebb módon, Jézus mutatta be. Ábrahám hajlandó volt feláldozni fiát, Jézus pedig magát áldozta fel, hogy követőiben az Isten iránti bizalmat megerősítse. Nem véletlenül választotta az Egyház ezt a perikópát Szent József ünnepére, akit a feladata nagy próbára tett. Hinni kellett, hogy Mária gyermekének sajátos isteni küldetése van. Szent József az újszövetségi alakok közül a néma szentek közé tartozik, nem szavával, hanem tetteivel vallja meg Istenhez, a hívő Ábrahámhoz és Jézushoz való tartozását. Az általános teológiai hagyomány gyakran a hitvallás verbális részéről, és az egyházi előírások követéséről beszél. Ebben az összefüggésben azonban Ábrahám és Szent József hitének erős morális jelentése is van. A Jézusban hívő hisz abban, hogy Jézus tetteit érdemes követni, és ezek felette állnak a törvény tetteinek, mert motívumuk nem a bűn elkerülése, hanem az Istennek tetsző és embernek hasznos cselekedet. Ez az életvitel Jézust a megsemmisítő halálhoz vezette. Jézus halála azonban a bűnösökért való áldozat volt. Ő akkor is vállalta ezt az életmódot, ha sem a bűnösök, sem a hivatalos vallási vezetők ezt nem tisztelték.

Szent József a jézusi életmód szerint élt még Jézus nyilvános működése előtt, amelyet ő meg sem ért. A keresztény egyházban fokozatosan fedték fel ezt a nem látványos, de igen értékes életet. József az evangélistáktól megkapja az „igaz ember” megtisztelő címet, ami azt jelenti, hogy nemcsak értékes tettekkel tudja igazolni magát, hanem erkölcsé, bízó hite lelke mélyéből fakad.

Ma nem nagyon hisznek az emberek az erkölcsös, igaz élet értelmében. Ennek oka, hogy azt gondoljuk, az életet a tevékenység, a hatékonyság és a pénzübeli haszon elvei alapján kell felépíteni. A tartalmas életnek ezek lehetnek kísérőjelenségei, de nem célja, hanem eszköze az igaz emberségnek a tevékenység, még a hatékonyság is csak eszköz, és a pénz az igaz ember számára nem cél, hanem csak a jótékonyság egyik eszköze. Az a fontos, hogy ezen eszközökön túl lássunk. A tartalmas élet felépítése szegénynek és gazdagnak ugyanolyan nehéz, és a belülről építkező emberek ezért fel is szokták ismerni egymást. Az Isten előtt nem a tevékenység gazdagsága számít, hanem a tevékenység eredménye. A vallásos és jámbor ember egész életét átjárja az a szándék, hogy tevékenysége az Isten teremtésének meghosszabbítása legyen. Olyan világot készítsen elő, amely igazságos, bűn nélküli, és Istent dicsőíti. Szent József ennek a példaképe, és így élete modellértékű lehet számunkra is.